

گزارش جلسه دفتر کشاورزی

دستور جلسه: امضاء تفاهمنامه همکاری مشترک فی مابین اتاق مشهد و دفتر طرح ملی گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی

روز: یکشنبه

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۴/۱۷

حاضرین

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	حسین زینلی	مشاور وزیر کشاورزی و مجری طرح ملی گیاهان دارویی وزارتخانه	۱۱	محسن احتشام	رئیس شورای ملی زعفران ایران
۲	محمد رضا توکلی زاده	رئیس اتاق	۱۲	محسن نورزاد مقدم	معاون اقتصادی طرح ملی گیاهان دارویی وزارتخانه
۳	حسن نوری زاده	معان اقتصادی استاندار	۱۳	الهام حق بیان	رئیس دفتر مجری طرح ملی گیاهان دارویی وزارتخانه
۴	غلامرضا قنبری	رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان	۱۴	محمد میری دیسفانی	معاون بهبود تولیدات گیاهی جهاد کشاورزی
۵	علی کبیر	دبیرکل اتاق	۱۵	محمد رجب زاده	مدیر باغبانی جهاد کشاورزی
۶	فرهاد سحرخیز	رئیس کمیسیون سرمایه گذاری اتاق	۱۶	علی حسینی	مشاور رئیس اتاق در حوزه زعفران
۷	احمد سلحشور	رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق	۱۷	فرشید منوچهری	دبیر شورای ملی زعفران
۸	کیهان کاووسی	رئیس کمیسیون اقتصاد کلان اتاق	۱۸	یوسف گازران	مجری گیاهان دارویی سازمان جهاد کشاورزی
۹	علیرضا بنی هاشم	مدیر مرکز داوری اتاق مشهد	۱۹	رامین اسمی	مسئول زعفران سازمان جهاد کشاورزی استان
۱۰	سمیرا سبزواری	رئیس دفتر کشاورزی اتاق	۲۰	سید حامد حکم آبادی	کارشناس دفتر کشاورزی اتاق

خلاصه مذاکرات:

«محمد رضا توکلی زاده»، رئیس پارلمان بخش خصوصی استان در ابتدای این نشست اظهار داشت: زعفران به عنوان محصول استراتژیک استان، جایگاه مهمی در عرصه صادرات کشور دارد اما با وجود مزیتی که در تولید و صادرات این محصول داریم، همچنان زعفران خراسان در جایگاه شایسته خود قرار ندارد. یکی از دغدغه‌های فعالان این بخش و ما در اتاق بازرگانی خراسان رضوی، ارتقای جایگاه جهانی زعفران است.

وی افزود: بازارهای هدف محصولات صادراتی ما مکرراً دستخوش تغییر و تحولات است و در این میان، به‌روزرسانی اطلاعات فعالان اقتصادی از این بازارها، تشخیص ذائقه مصرف کنندگان بین‌المللی و درک الزامات حضور در عرصه جهانی، به ضرورتی جدی برای فعالیت‌های صادراتی ما تبدیل شده است. این موضوعات در مورد محصول زعفران از اهمیت بالایی برخوردار است. اگر نتوانیم خود را با این تغییرات و تحولات همگام سازیم، از بازار جهانی حذف خواهیم شد؛ تجارب گذشته نشان می‌دهد که مصرف کننده تمایلی به استفاده از محصول بی کیفیت ندارد و برای بقا در این بازار بایستی به سمت وسوی کیفی سازی هر چه بیشتر تولیداتمان حرکت نماییم و زعفران با کیفیت بالا را با برند کشورمان روانه بازارهای جهانی نماییم. توکلی زاده خاطر نشان کرد: در بخش تبلیغات و فرآوری رقبای «زعفران ایرانی» در حال برنامه‌ریزی و اقدامات جدی هستند. امروز شاهدیم که حتی کشور افغانستان نیز تبلیغات فراوانی برای زعفران خود در سطح بین‌المللی انجام می‌دهد تا جایگاه بیشتری در بازار جهانی کسب نماید. در این بخش‌ها نیازمند اقدامات جدی‌تر و موثرتری هستیم.

رئیس اتاق بازرگانی خراسان رضوی از دغدغه‌مندی این نهاد تشکلی برای ارتقای جایگاه زعفران سخن گفت و اذعان کرد: این محصول نقش مهمی در اقتصاد خراسان بزرگ دارد. استان خراسان رضوی هم اکنون در پی بررسی و اجرای روش‌های معرفی این محصول در عرصه بین‌المللی است تا جایگاه اصلی زعفران ایرانی در بازار بین‌المللی تقویت شود.

وی با تاکید بر ضرورت تکمیل زنجیره ارزش محصول زعفران، اظهار داشت: در حال حاضر فرآیند فرآوری این محصول ناقص است و بایستی زنجیره ارزش زعفران را از مرحله برداشت تا بسته‌بندی و معرفی محصول به منظور عرضه هر چه بهتر به بازارهای هدف تکمیل و تقویت نموده و با جدیت تمام به این حوزه ورود نماییم.

توکلی زاده تاکید کرد: با توجه به اهمیت این موضوع، اتاق بازرگانی مشهد، در راستای همکاری برای تکمیل زنجیره ارزش محصول زعفران اعلام آمادگی می‌کند.

وی خاطر نشان کرد: با توجه به اهمیت افزایش راندمان آب در بخش کشاورزی و ارتقای بهره‌وری در این حوزه، بایستی به سمت وسوی کشاورزی مدرن و صنعتی برویم و قطعا در دنیای امروز، این مساله امری اجتناب ناپذیر خواهد بود. تحقق این مهم مستلزم بکارگیری دانش و ابزارهای جدید است و امید می‌رود برگزاری این جلسات و همکاری میان بخش خصوصی و دولتی، منتج به انتقال اطلاعات و به‌روزرسانی دانش در حوزه کشاورزی و دستیابی به اهدافی شود که در غایت امر، به نفع بخش کشاورزی و اقتصاد استان و کشور است.

هدفگذاری وزارت جهاد کشاورزی برای حمایت از زنجیره ارزش زعفران

در ادامه، «حسین زینلی»، مشاور وزیر و مجری طرح گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی تصریح کرد: جهاد کشاورزی بر این باور است که هر گیاهی دارای ظرفیت مشخصی در توسعه بازار است و نمی‌توان هر محصولی را به هر میزان تولید کرد

و به همان اندازه بازار فروش آن را توسعه داد. به همین دلیل، سیاست ما در وزارتخانه حمایت از تکمیل زنجیره ارزش زعفران است.

وی افزود: در حال حاضر، مراکز تحقیقاتی تلاش‌های خوبی در جهت ارتقای کیفیت محصول زعفران انجام داده‌اند؛ چنان که برای نخستین بار کشت این محصول در برخی مناطق هرچند به صورت محدود ولی مکانیزه شده است که این حرکت بسیار بزرگی است. بررسی‌ها حکایت از آن دارد که ایران در حوزه تحقیقات محصول زعفران در دنیا از جایگاه بالایی برخوردار است؛ اما در ضریب انتقال دانش به کشاورز ضعیف عمل شده یا اینکه کشاورز نتوانسته دانش را به صورت اصولی در جهت افزایش تولید در واحد سطح و بهره‌وری پیاده کند. در این زمینه انتظار می‌رود استانداری خراسان رضوی، پیگیری اختصاص ردیف اعتباری ویژه‌ای برای محصول زعفران و گیاهان دارویی را در دستور کار قرار دهد تا کشاورز بتواند نسبت به پیاده‌سازی دانش کسب شده در زمینه زعفران، اقدام کند.

زینلی یادآور شد: در حال حاضر، اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا به دنبال واردات محصولات با کیفیت بوده و خواستار محصولی دارای استانداردهای لازم و گواهی سلامت و اصالت (فاقد سموم کشاورزی) هستند. یکی از دغدغه‌های تجار ما نیز مربوط به اصالت کالا است؛ لذا در این زمینه، باید از دانش روز دنیا مطلع شویم و این دانش را به داخل کشور منتقل و اجرا کنیم.

وی در بخش دیگری از سخنانش به محول شدن رسالت اتاق بازرگانی خراسان رضوی به عنوان مجری و محور اجرایی طرح فائو (سازمان خواروبار و کشاورزی جهانی) در زمینه تقویت زنجیره تأمین شفاف و قابل اعتماد زعفران و تحقیقات در این زمینه، از سوی وزارت جهاد کشاورزی سخن گفت و افزود: مطابق با تفاهم نامه منعقد شده وزارتخانه انجام این رسالت را به طور کامل و جامع به اتاق بازرگانی خراسان رضوی محول کرده و ما صرفاً وظیفه نظارت و پشتیبانی را بر عهده خواهیم داشت و این طرح با کمک بخش خصوصی در جهت منافع این بخش پیاده خواهد شد. در طرح مذکور با هدف قرار دادن تقویت زنجیره تأمین شفاف و قابل اعتماد زعفران، فائو متعهد شده است متخصصان بین‌المللی خود را جهت آموزش استانداردهای جهانی به فعالین بخش خصوصی اعزام نماید. علاوه بر این، متخصصان ایرانی آموزش دیده نیز باید اهداف تعیین شده از سوی فائو را محقق نمایند و تجهیزات و تورهای لازم به منظور بازدید جهت افزایش آگاهی نیز پیش‌بینی شده است. همچنین بخش خصوصی باید بازارهای بین‌المللی را تحلیل کرده و مشخص کند چگونه می‌توان ارزش بیشتری را از طریق فروش و عرضه محصول زعفران در عرصه بین‌المللی عاید کرد.

زینلی تصریح کرد: باید در خصوص محصول زعفران شاهد یک مدل صنعتی باشیم. چنان که برای محصول گل محمدی در استان کرمان این اتفاق با تکمیل زنجیره تولید و تجارت کلید خورده است. وزارت جهاد کشاورزی، اتاق بازرگانی و تجار بخش خصوصی باید بتوانند با قانع کردن کشاورزان در این مسیر گام بردارند؛ به گونه‌ای که کشاورزان استاندارد لازم را در محصول زعفران مدنظر قرار دهند و مراحل لازم را طی کنند تا تجار با سهولت بیشتری بتوانند این محصول را با قیمت مناسب به دنیا عرضه کرده و سود منصفانه عاید کنند. دولت باید از این چرخه حمایت نماید. وی افزود: باید تصمیم بزرگی برای خراسان در زمینه تکمیل زنجیره تولید و تجارت گیاهان دارویی اتخاذ شود؛ چرا که این استان خاستگاه بسیاری از گیاهان دارویی است.

ضرورت توجه به اصالت زعفران و مدیریت زنجیره تامین این محصول در عرصه بین‌المللی

«سمیرا سبزواری»، رئیس دفتر کشاورزی اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز در ابتدای این نشست اظهار کرد: پیرو تفاهم‌نامه آقای خاوازی، مشاور وزیر جهاد کشاورزی با اتاق بازرگانی مشهد مبنی بر انتخاب این اتاق به عنوان پایلوت تصمیم سازی، هماهنگی و انعکاس مسائل حوزه کشاورزی، «دفتر کشاورزی» به مثابه بازوی مشورتی و اجرایی در اتاق بازرگانی فعالیت خود را آغاز کرد تا جایگاه بخش کشاورزی پررنگ‌تر از گذشته جلوه کند؛ در همین راستا، اخیراً پروژه مشترکی میان وزارتخانه و فائو، تحت عنوان «کنترل اصالت غذایی و مدیریت زنجیره تامین غذا برای دستیابی موفقیت‌آمیز به اهداف توسعه پایدار» به امضا رسیده که اولویت آن، به موضوع زنجیره تامین شفاف و قابل اعتماد زعفران به عنوان محصول استراتژیک کشور و استان خراسان مرتبط است. پیرو مذاکرات صورت گرفته مقرر شد این طرح در استان خراسان رضوی اجرایی گردد و بخش خصوصی و اتاق بازرگانی استان، محور اجرای آن باشند؛ لذا امضاء تفاهم‌نامه میان اتاق بازرگانی استان و وزارت جهاد کشاورزی نیز بر همین اساس است که ذیل آن در آینده ای نزدیک قرارداد سه جانبه همکاری فی مابین مجری طرح (اتاق)، وزارتخانه (ناظر) و فائو منعقد خواهد گردید.

لزوم تمرکز ویژه بر ایجاد ارزش افزوده برای محصول زعفران

در بخش دیگری از نشست، «محسن احتشام»، رئیس شورای ملی زعفران با بیان اینکه برای حفظ مزیت مطلق در تولید زعفران باید بر حفظ ارزش افزوده این محصول تمرکز داشته باشیم، یادآور شد: بسیاری از کشورها از مساله زنجیره ارزش عبور کرده و به جریان ارزش رسیدند و این مساله بسیار مهم است. ایجاد زنجیره ارزش جزوی لاینفک از حوزه تولید است؛ لذا باید به مقولاتی مانند فناوری، مهارت افزایی و علم توجه کنیم؛ چرا که این موارد، سبب ایجاد ارزش افزوده می‌شوند.

وی تصریح کرد: با توجه به فرصت بسیار اندک گام‌های خوبی در این حوزه برداشته شده است. امید می‌رود این روند در جهت ایجاد زنجیره ارزش واقعی تداوم داشته باشد. بخش خصوصی می‌تواند به نحو احسن در این حوزه نقش آفرینی کند مشروط به آن که زیرساخت‌های آن مهیا شود.

احتشام اظهار کرد: در این میان نباید از بحث برند و برندینگ مغفول ماند. اتاق بازرگانی در این حوزه گام‌های مطلوبی برداشته است. ما منابع مالی ثبت جهانی برند زعفران را تامین نموده و در حال انجام این اقدام هستیم تا از اصالت زعفران در عرصه جهانی دفاع کرده و حافظ کیفیت زعفران ایران در عرصه بین‌المللی باشیم. این اقدام می‌تواند در آینده گامی در جهت تحقق زنجیره ارزش باشد.

«غلامرضا قنبری»، رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی نیز در بخشی از این نشست یادآور شد: متأسفانه مشکل فعلی در حوزه زعفران، مربوط به خرده‌مالکی است به طوری که کنترل استانداردها با توجه به خرده‌مالکی بسیار دشوار است. با این همه، توجه به زنجیره ارزش زعفران در استان در اولویت است؛ چرا که این مساله می‌تواند خرده‌مالکی را نیز سامان دهد. ما باید محصول زعفران را با قیمت مناسب و کیفیت بالا به بازارهای بین‌المللی عرضه کنیم و قیمت تمام شده باید در مزرعه کاهش پیدا کند.

وی افزود: اولین کشت بافت پیاز زعفران در دنیا در مرکز تحقیقات استان خراسان رضوی در سال جاری رونمایی شد. امید می رود گام های خوبی در حوزه به نژادی این محصول برداریم تا بتوانیم در حوزه کمی و کیفی محصول زعفران مرجعیت داشته باشیم؛ در غیر این صورت نمی توان این بازار را در عرصه بین المللی حفظ کرد.

در بخش دیگری از نشست، «کیهان کاووسی»، رئیس کمیسیون اقتصاد کلان و برنامه های راهبردی اتاق بازرگانی خراسان رضوی یادآور شد: برای ورود به بازار جهانی محصول زعفران صرفا نباید با رویکرد افزایش درآمد به این حوزه ورود پیدا کرد؛ بلکه همزمان با رشد درآمد و تامین کننده بازار بین المللی، باید نقش یک بازیگر قدرتمند را در این حوزه ایفا نمود و لازمه تحقق آن، افزایش سهم علم در ارزش افزوده است، از این رو باید به مقوله هایی مانند خلق و کسب دانش توجه ویژه داشت.

غفلت از اجرای مدل و الگوی اصالت و زنجیره تامین در حوزه تولید زعفران

در ادامه، «فرهاد سحرخیز»، رئیس کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی اتاق بازرگانی خراسان رضوی اظهار کرد: انعقاد تفاهم نامه با موضوع تقویت زنجیره تامین شفاف و قابل اعتماد زعفران میان اتاق بازرگانی مشهد و وزارت جهاد کشاورزی، اتفاق فرخنده ای است؛ به طوری که فارغ از چالش های حوزه زعفران باید تعامل و همکاری فی مابین اتاق بازرگانی و وزارت جهاد کشاورزی و پیاده سازی این طرح را در اتاق بازرگانی استان به عنوان پایلوت به فال نیک گرفت.

وی یادآور شد: متأسفانه تاکنون برخی از کشاورزان از اجرای مدل و الگوی اصالت و زنجیره تامین در حوزه تولید زعفران غافل مانده اند و بخش خصوصی و دولت هر یک به صورت جزیره ای در این زمینه عمل کرده و هیچ اتحاد و انسجامی در این حوزه مشهود نبوده است. لذا باید از رویکرد جدید وزارتخانه استقبال کرده و برای پیاده سازی این طرح سعه صدر داشته باشیم و با رویکرد مثبت به این حوزه ورود کنیم.

تصمیمات جلسه

با عنایت به توافقات صورت گرفته، تفاهم نامه همکاری مشترک فی مابین اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی و دفتر طرح ملی گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی با هدف قراردادادن "تقویت زنجیره تامین شفاف و قابل اعتماد زعفران" به امضای طرفین جناب آقای محمدرضا توکلی زاده، رئیس اتاق مشهد و حسین زینلی، مشاور وزیر و محتری طرح گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی رسید و مقرر گردید:

- دفتر کشاورزی اتاق حداکثر ظرف یکماه آینده پیگیری نماید تا در جلسه ای که در وزارت جهاد کشاورزی با حضور نمایندگان فائو در راستای اجرایی سازی پروژه "کنترل اصالت غذایی و مدیریت زنجیره تامین غذا برای دستیابی موفقیت آمیز به اهداف توسعه پایدار" برگزار خواهد گردید، قرارداد همکاری سه جانبه فی مابین اتاق مشهد (مجری طرح) - فائو و وزارت جهاد کشاورزی (ناظر)، تهیه و پس از تایید طرفین، منعقد گردد و مطابق با آن اقدامات اجرایی "تقویت زنجیره تامین شفاف و قابل اعتماد زعفران" در استان خراسان رضوی آغاز شود.